

Bemærkninger til foranstaaende Lovforslag.

Nærværende Lovforslag indeholder foruden de af Grundlovsændringen følgende Forandringer i Valgloven nærmere Bestemmelser vedrørende de sønderjydske Landsdeles Repræsentation i Rigsdagen.

I det Valglovsforslag, der forelagdes Folketinget den 18. November 1919, indeholdt §§ 109—113 et midlertidigt Forslag vedrørende Valgkredsordeningen for de slesvigske Distrikter, der ved Fredstraktaten maatte blive indlemmede i den danske Stat. Det var efter dette Lovforslag Hensigten, at de indlemmede Landsdele i valgmaessig Henseende med Hensyn til Landstingsvalg og til Fordeling af Tillægsmandater til Folketinget skulde henregnes til Jyllands Omraade og skulde deles i saa mange Opstillingskredse, at Antallet af disse, naar Hensyn toges saavel til Indbyggertal som til Vælgertal, blev svarende til Antallet af jyske Opstillingskredse.

Med Hensyn til Inddelingen i Valgkredse, Opstillingskredse m. v. stilledes som Forslag i § 109, at der til at bistaa Indenrigsministeren nedsattes et Udvalg, bestaaende af 3 af hver Kredsraad (Amtsråd) indenfor dens Midte ved Forholdstal valgte Medlemmer under Forsæde af Stiftamtmanden i Haderslev.

Under Forhandlingerne om Valgloven i Rigsdagssamlingen 1919—20 opnaaede dette Forslag, der ved Valglovens endelige Udformning kun udgik af praktiske Grunde, Tilslutning fra alle politiske Partier, og det efterfølgende Udkast til en Valgkredsordening er derfor en nærmere Udformning i Enkeltheder af det Grundlag, hvorom der saaledes var tilvejebragt Enighed.

I Overensstemmelse med, hvad der var foreslaaet i det nævnte Lovforslags § 109 nedsatte Indenrigsministeriet ved Skrivelse af 15. Juli 1920 under Forsæde af Stiftamtmanden i Haderslev et Udvalg, bestaaende af tre af hvert af de fire sønderjydske Amtsråd indenfor deres Midte ved Forholdstalsvalg valgte Medlemmer. Dette Udvalg kom til at bestaa for *Haderslev Amt* af: Gaardejer E. Efsen, Halk, fhv. Landdagsmand Kloppenborg-Skrumsager, Københoved, og Mejeribestyrer Jessen, Høgelund; for *Aabenraa Amt* af: fhv. Minister H. P. Hanssen, Aabenraa, Købmand Uldall, Graasten, og Amtmand Thomsen, Aabenraa; for *Sønderborg Amt* af: fhv. Landdagsmand Nis Nissen, Viby, Købmand Koch,

Sønderborg, og Gaardejer P. Grau, Pøl, og for *Tønder Amt* af: Gaardejer Beier Hostrup, Høgsbrogaard, Gaardejer Hjort, Vestergasse, og Gaardejer Nis Simonsen, Visby. — Under 29. Juli oversendte Indenrigsministeriet til Udvalgets Erklæring et foreløbigt Udkast til Valgordningen i de sønderjydske Landsdele, og man modtog derefter en *enstemmig* Indstilling fra Udvalget.

Det Lovforslag, der herved fremsættes for Rigsdagen, er i nøje Overensstemmelse med det nedsatte Udvalgs enstemmige Indstilling angaaende Valglovens Anvendelse i de sønderjydske Landsdele.

Antallet af Valgkredse og Opstillingskredse.

Antallet af Indbyggere i Jylland kan pr. 1. Juli 1920 anslaaes til ca. 1 300 000 (ved Tællingen i 1916 ca. 1 254 000), og Antallet af Vælgere i Jylland var ved Valget den 6. Juli 1920 ca. 515 000. Jylland besatte hidtil til Folketinget 51 Kredsmandater og 13 Tillægsmandater, og Gennemsnittet bliver saaledes:

Indbyggere pr. Kredsmandat: ca. 25 500;
pr. Mandat: ca. 20 320.
Vælgere pr. Kredsmandat: ca. 9 800;
pr. Mandat: ca. 8 050.

Indbyggerantallet i de 4 sønderjydske Amter var ved Tællingen i 1910 166 603 og er formentlig for Øjeblikket snarere under end over dette Tal; om Vælgerantallet kan for nærværende intet bestemt oplyses. Herefter skulde Antallet af Opstillingskredse i de sønderjydske Landsdele være 6,53 og Forøgelsen i Repræsentationen indenfor det jyske Omraade i det hele taget 8,20.

Paa Grund af den Usikkerhed, der ifølge Sagens Natur foreligger med Hensyn til disse Tal, og Muligheden for en hurtigere Forøgelse af Indbyggerantallet end normalt anser man det for rettest at foreslaa en Deling af Omraadet i 7 Opstillingskredse med ca. 23 800 Indbyggere hver, og en Forøgelse paa 2 Mandater af Tillægsmandaternes Antal for det jyske Omraade, til hvilket de nye Opstillingskredse skal henregnes efter den ovennævnte Plan i Regeringsforslaget af 18. November 1919.